

Quickscan

Van : Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie
 Aan : Dhr. J. Drenth namens Witpaard
 Onderwerp : Quickscan Bransveen te Dedemsvaart, gemeente Hardenberg
 Datum : 30 augustus 2011
 Ons Kenmerk : VII-24923 / VII-2169

Projectgegevens	
Initiatief	Uitbreiding bedrijventerrein
Locatie	Bansveen/Moerheimstraat/Mien Ruyslaan
Plaats	Dedemsvaart
Gemeente	Hardenberg
Provincie	Overijssel
Opdrachtgever	Witpaard Postbus 1158 8001 BD ZWOLLE
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. J. Drenth; (038) 421 68 00
Oppervlakte plangebied	Ca. 1,3 ha (100 x 130 m)
Projectnummer	VII-2169
Soort onderzoek	Quickscan
Uitvoerder en contactpersoon	Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie Drs. E. Louwe; (033) 277 92 01
Projectleider/Senior archeoloog	Dr. R.M. van Heeringen

Quickscan Bransveen te Dedemsvaart

1. Opdracht

In opdracht van Witpaard heeft Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie een archeologische quickscan uitgevoerd op locatie Bransveen te Dedemsvaart, gemeente Hardenberg (kaart 1). Het onderzoek bestaat uit een beknopte inventarisatie (quickscan) van beschikbare archeologische basisgegevens. Het doel van deze quickscan is kort te inventariseren of in het plangebied mogelijk sprake is van archeologische resten die door de bouwwerkzaamheden verstoord dreigen te worden. Vervolgens worden aanbevelingen gedaan voor een eventueel archeologisch vervoltraject. De quickscan mag niet gelden als een Bureauonderzoek (BO) conform de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).

Aanleiding voor deze quickscan is de voorgenomen uitbreiding van het bedrijventerrein binnen het plangebied. Het plangebied bestaat momenteel geheel uit bouwland.

2. Bronnen

Voor deze korte inventarisering van de bekende archeologische waarden en verwachtingen binnen het plangebied zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

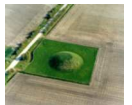
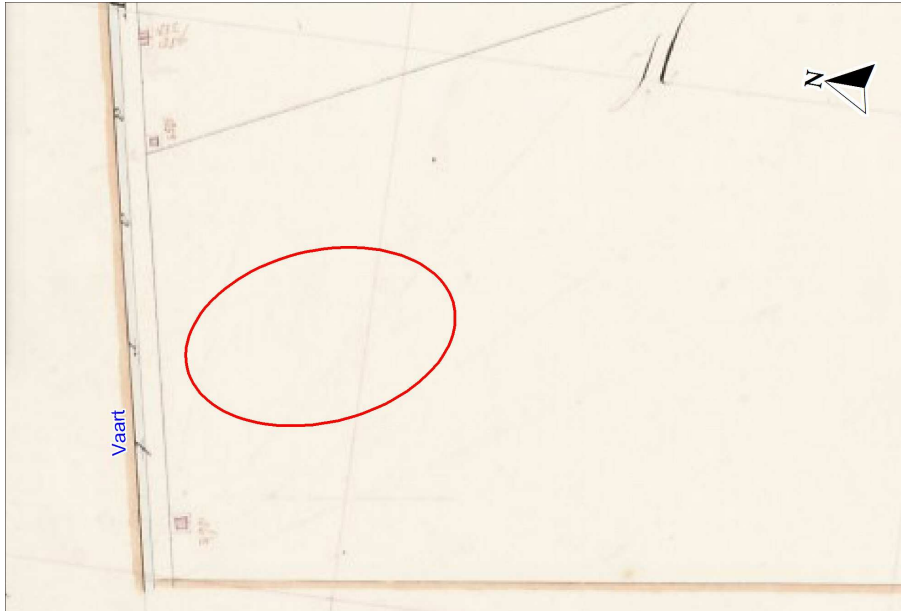
- Gemeentelijke beleidskaart van Hardenberg (kaart 2);
- Beleidsplan archeologie gemeente Hardenberg (Past2Present);
- Kluit, J./E.W. Brouwer, 2009: *Inventariserend veldonderzoek archeologie Bransveen-Dedemsvaart*, Assen (Arcadis);
- Groen-Lubbers, N./J. Jelsma, 2004: *Dedemsvaart, Langewijk/Mercator: Een inventariserend en waarderend archeologisch veldonderzoek*, Zuidhorn (De Steekproef 2004-7/2);
- Actueel Hoogtebestand Nederland: www.ahn.nl;
- Archeologisch InformatieSysteem (Archis): <http://archis2.archis.nl>;
- HistorieKaart: www.historiekaart.nl;
- WatWasWaar: www.watwaswaar.nl.

3. Archeologische waarden en verwachtingen

Op de gemeentelijke beleidskaart ligt het plangebied in een zone die is gewaardeerd met 'waarde-archeologie 3' (kaart 2). In gebieden met deze archeologische waarde dient, voorafgaand aan ontwikkelingen met grondwerkzaamheden dieper dan 40 cm ondermaaiveld en een oppervlak groter dan 275 m², een archeologisch vooronderzoek verricht te worden.

De verhoogde archeologische verwachting (waarde archeologie 3) houdt verband met het historische bebouwingslint/ontginningssas langs de vaart en de huidige Moerheimstraat. De ontginning van het veen in de omgeving van Dedemsvaart (en het plangebied) vond pas plaats in de eerste helft van de 19^e eeuw. Op de Hottinger-atlas van 1773-1794 is, in het gebied waar tegenwoordig Dedemsvaart ligt, daarom ook nog geen bewoning weergegeven.

Afbeelding 1 uitsnede van de kadastrale minuutkaart van 1811-1832; in het rood is de globale ligging van het plangebied weergegeven. (bron: www.watwaswaar.nl)

Op de kadastrale minuutkaart van 1811-1832 is wel reeds bebouwing weergegeven langs de vaart, maar niet ter plaatse van het plangebied zelf (*afbeelding 1*). Het plangebied staat in deze periode te boek als veengrond. Op de andere bestudeerde kaarten uit latere perioden is het plangebied tot op heden onbebouwd gebleven.

De oude kaarten leveren dus geen aanwijzingen voor bewoning binnen het plangebied uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd.

Binnen het plangebied zijn in het Archeologische InformatieSysteem (Archis2) geen archeologische vondsten, waarnemingen of monumenten gedocumenteerd (*kaart 2*). Circa 1 km ten noordwesten van het plangebied is wel een waarneming gedaan van een fragment verbrand vuursteen (waarneming 405513). De vondst dateert uit het Paleolithicum tot en met de IJzertijd en is gedaan tijdens een archeologisch booronderzoek (OMN 8103). Het onderzoek heeft een advies tot vervolg opgeleverd, het is echter niet bekend of dit al is uitgevoerd.

Direct ten zuiden van het plangebied is in 2009 een archeologisch bureauonderzoek en verkennend en deels karterend booronderzoek uitgevoerd (OMN 33272; *kaart 2*). Op basis van dit bureauonderzoek bestond een verwachting voor archeologische sporen uit de periode van jagers/verzamelaars (Paleolithicum en Mesolithicum). Sporen en vondsten uit deze periode zijn voornamelijk te verwachten op kleine opduikingen in het dekzand. Het hierop volgende booronderzoek heeft echter geen archeologische indicatoren opgeleverd uit deze perioden of enige andere archeologische periode. Daarnaast is uit de boringen gebleken dat de bodem binnen het plangebied tot gemiddeld 70 cm onder het maaiveld is verstoord. Over het algemeen reiken de verstoringen tot in de C-horizont. Slechts in enkele gevallen is een deels intacte B-horizont aangetroffen en in slecht drie van de 117 boringen is een geheel intacte B-horizont in het dekzand aangetroffen. Aanvullende

karterende boringen hebben uitgewezen dat de intacte profielen slechts zeer lokaal voorkomen; de intacte boringen vormen geen aaneengesloten gebied. Binnen het toenmalige plangebied zijn ten slotte ook geen aanwijzingen aangetroffen voor noemenswaardige (mogelijk archeologisch interessante) dekzandopduikingen. Vervolgens geeft het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) aan dat het reliëf binnen het huidige plangebied eenzelfde morfologie vertoont als plangebied uit 2009. Binnen het huidige plangebied worden daarom ook geen dekzandopduiking verwacht. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt de archeologische verwachting dan ook laag ingeschat.

4. Advies

In de oorspronkelijke top van het dekzand zijn in theorie archeologische sporen en vondsten uit het Paleolithicum en Mesolithicum te verwachten. Kansrijke zones voor sporen uit deze perioden, zoals dekzandopduikingen, zijn op basis van het AHN en eerder onderzoek binnen het plangebied echter niet te verwachten. Het booronderzoek op het direct aangrenzende perceel in ogenschouw nemend, bestaat bovendien de verwachting dat ook de bodem binnen het huidige plangebied grotendeels tot in de C-horizont is verstoord. De verhoogde verwachting voor (intacte) archeologische sporen uit het Paleolithicum en Mesolithicum kan daarom naar beneden worden bijgesteld tot laag.

Gezien de natte omstandigheden die ter plaatse van het plangebied hebben geheerst, vanaf het vroeg-Holoceen tot aan de ontginning van het gebied in de Nieuwe Tijd, was het plangebied in deze periode ongeschikt voor menselijke bewoning. De archeologische verwachting voor het Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd is daarom laag.

De historische kaarten hebben geen aanwijzingen opgeleverd voor bebouwing/bewoning ter plaatse van het plangebied, na het ontstaan van Dedemsvaart in de eerste helft van de 19^e eeuw. De verhoogde verwachting voor archeologische resten uit de Nieuwe Tijd (bewoningslint/ontginningsas) op basis van de gemeentelijke beleidskaart, kan daarom ook naar beneden worden bijgesteld tot laag of zelf afwezig.

Op basis van de quickscan wordt het niet zinvol geacht verder archeologisch vooronderzoek uit te voeren.

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

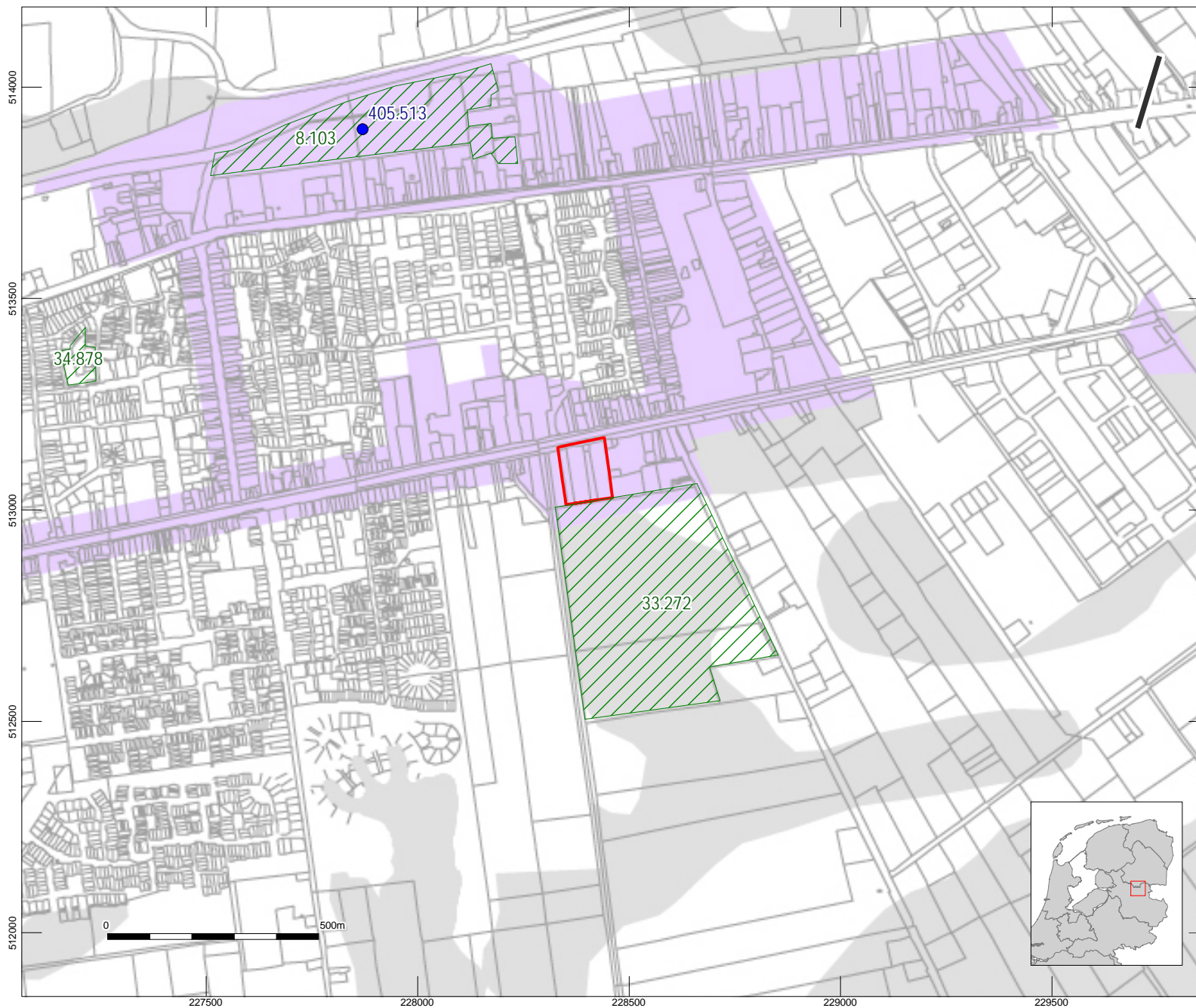
- Grens plangebied
- Topografie (1:25.000)

Project: V11-2169: Bransveen, Dedemsvaart
 Rapport: V926 versie 1.0
 Datum: augustus 2011
 Bron: Topografische Dienst/Kadaster, 2004

Tekenaar: RS
 Schaal: 1:25.000 / A4

KAART 2 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

- Grens plangebied
- Topografie (GBKN)
- Archeologische beleidskaart gem. Harderberg
 - Waarde - archeologie 3 (onderzoeksgebied A) 275 m2
 - Waarde - Archeologie 5 (onderzoeksgebied C) 2500 m2
 - Geen onderzoek
- Archeologische onderzoeksmelding (met nummer)
- Archeologische waarneming (met nummer)

Project: V11-2169: Bransveen, Dedemsvaart
 Rapport: V926 versie 1.0
 Datum: augustus 2011
 Bron: Past2Present / gem. Harderberg, 2008

Tekenaar: RS
 Schaal: 1:13.500 / A4

